

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2018:25

ARKEOLOGISK UTREDNING

Utredning vid Ekeberg

Ekeberg 1:1
Lillkyrka socken
Örebro kommun
Närke

Erica Strengbom

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

*Översiktskarta över Örebro län med platsen
för utredningen markerat i rött.*

© 2018 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2018:25

Författare Erica Strengbom

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Utdrag ur 1810 års karta över Ekeberg.

Foto Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_170001

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2018:25

ARKEOLOGISK UTREDNING

Utredning vid Ekeberg

Ekeberg 1:1

Lillkyrka socken

Örebro kommun

Närke

Erica Strengbom

Lst dnr 431-1957-2017

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Örebro
Kommun	Örebro
Landskap	Närke
Socken	Lillkyrka
Fastighet	Ekeberg 1:1

Fornlämningsnummer	—
Lämningstyp	Kanal
Datering	1700-tal

Typ av undersökning	Arkeologisk utredning
Länsstyrelsens beslutsdatum	2017-04-17
Länsstyrelsens diarienummer	431-1957-2017
Arkeologgruppens projektnummer	Ag 2018_29

Projektleddare	Ebba Knabe
Fältersonal	Ebba Knabe, Erica Strengbom

Undersökningstid	2018-05-04 till 2018-05-05
Exploateringsyta	300 m ²
Undersökt yta	57 m ² , 12 löpmeter
Inmätningsteknik	RTK-GPS
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

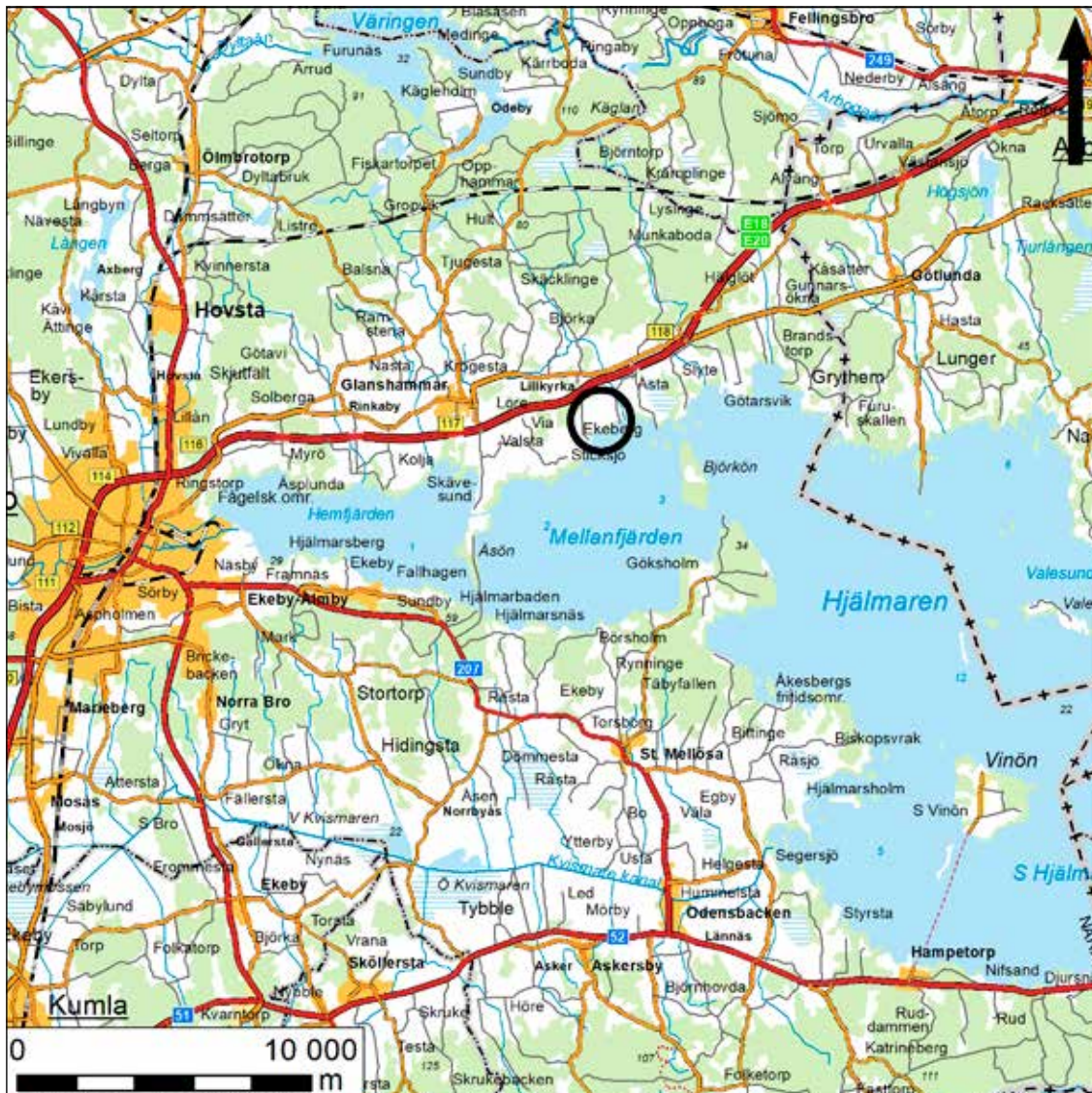
Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Fynd nr 1–3 förvaras hos Arkeologgruppen AB
i väntan på fyndfördelningsbeslut.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö.....	7
Fornlämningsbild och tidigare undersökningar	7
Syfte och frågeställningar	8
Metod	8
Resultat.....	9
Kart och arkivstudier	9
Specialinventering	13
Utredningsgrävning	14
Tolkning.....	18
Referenser	20
Bilagor	22
<i>Bilaga 1. Schakttabell.....</i>	<i>22</i>
<i>Bilaga 2. Anläggningstabell.....</i>	<i>23</i>
<i>Bilaga 3. Fyndtabell.....</i>	<i>24</i>

Figur 1. Karta över Ekeberg med den aktuella undersökningsplatsen markerad med svart. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

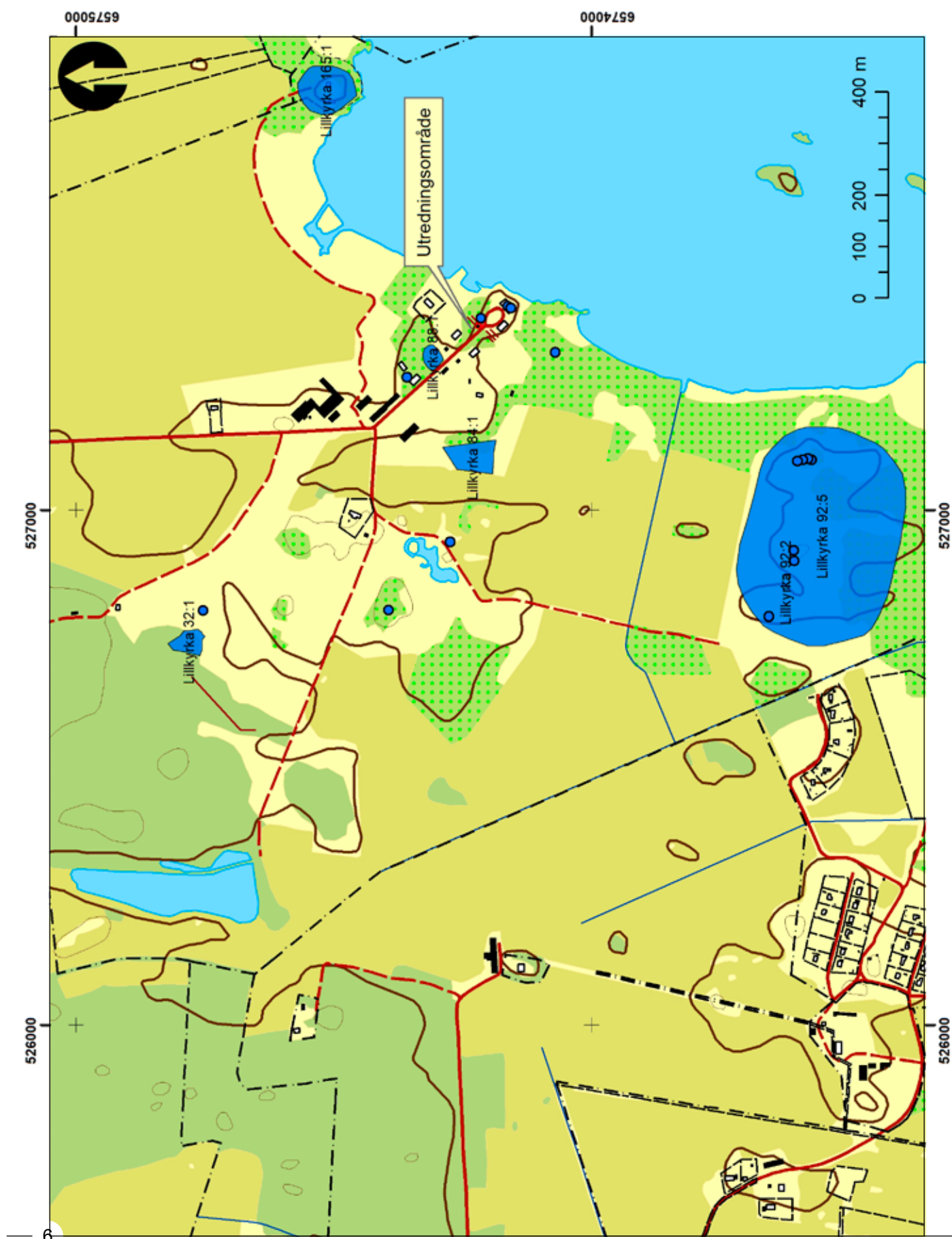
På uppdrag av Länsstyrelsen i Örebro län har Arkeologgruppen AB utfört en arkeologisk utredning vid Ekeberg 1:1. Utredningen utfördes under två dagar i maj år 2018. Tidigare under våren hade en stensatt nedgrävning påträffats på gården på den plats där det tidigare ska ha funnits en vallgrav eller kanal varför

Länsstyrelsen beslutade att en arkeologisk utredning skulle utföras. Utredningen inleddes med kart- och arkivstudier vilka visade att en vallgrav eller kanal funnits vid Ekeberg åtminstone sedan år 1660. Vid utredningsgrävningen hittades lämningar efter en stenlagd kanal som kan dateras till 1700-talets första hälft.

Inledning

I samband med markarbeten för en elkabel under våren 2018 påträffade markägare Stefan Kierkegaard lämningar i form av en stensatt nedgrävning, varvid Länsstyrelsen kontaktades. Den 21 mars 2018 besiktigade Länsstyrelsen tillsammans med Stefan Kierkegaard lämningarna och bedömde att de stensatta kanterna skulle kunna utgöra lämningar efter en igenlagd vallgrav. Att en vallgrav eller kanal funnits på platsen finns belagt genom skriftliga källor och äldre historiska kartor.

Stefan Kierkegaard avser att återställa vallgraven och sådana markarbeten riskerar att beröra lämningar som kan vara fornlämningar. Därför beslutade Länsstyrelsen att en arkeologisk utredning skulle utföras, för att klargöra om fornlämningar kommer att beröras av fortsatt markarbete. Arbetet tilldelades Arkeologgruppen AB som under två dagar i maj månad år 2018 utfördes en arkeologisk utredning av den stensatta lämningen vid Ekeberg.

Figur 2. Plan över närliggande registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar. Skala 1:10 000.

Bakgrund och kulturmiljö

Ekeberg tillhör Lillkyrka socken cirka 1,5 mil öster om Örebro. Gården ligger idag vid en långsträckt grund vik längs Hjälmarens norra strand, men innan sjösänkningen av Hjälmarens (1878–1887) låg gården på en markant utstickande udde. Omgivningen består av ett slättlandskap med storskaligt jordbruk, kantat av ängs- och skogsmark.

Ekeberg är en av Närke fem medeltida sätesgårdar och gården omnämns första gången i historiska dokument år 1477 (Edlund 1999). Under högmedeltiden skedde en utflyttning av sätesgårdarna från centrala lägen i bygden till nya avskilda lägen, ofta på holmar eller uddar i sjöar omgivna av sankmarker. Ibland kunde gårdarna vara befästa men ofta hade befästningarna mer av en symbolisk funktion än som regelrätta försvarsanläggningar (Skjellberg 2005). De äldsta sätesgårdarna i Närke ligger alla utom en (Torp) vid vatten. Närheten till vatten var av stor vikt, då det gav försörjning i form av fiske och det fanns bördig åkermark och strandängar till bete. Läget vid vattnet var också strategiskt, då transporter kunde ske med båt på sommaren och släde på vintern (Klingnéus 2011).

Sätesgårdarna tillhörde adeln och redan under medeltiden var de undantagna skatter till kronan. Under 1600-talet befriades sätergårdarna helt från alla skyldigheter till kronan och sätesgårdarna eller säterier, som nu blev en vanligare benämning ökade i snabb takt under 1600-talet. Under 1800-talet avvecklades adelns privilegier och därmed också säteriprivilegierna (Klingnéus 2011).

Fornlämningsbild och tidigare undersökningar

Lillkyrka socken är en av Örebro läns fornlämningsstämestade bygder och området norr om Hjälmarens anses vara en av länets fyra centralbygder under förhistorien. I området runt Ekeberg finns flera områden med registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar.

Cirka 500 meter öster om utredningsområdet ligger Tegeludden (Lillkyrka 165:1) som i Fornsök beskrivs som en moränplatå. Strax söder om utredningsområdet finns en minnessten i marmor registrerad som övrig kulturhistorisk lämning (Lillkyrka 38:1) rest till minne av Karin Kierkegaard åren 1882–1914. Ytterligare en minnessten (Lillkyrka 89:1) finns på gården. Den är rest till minne av Carl H. Ugglå år 1753. Det finns också uppgifter om att man på ägorna omkring år 1910 hittat fynd (Lillkyrka 89:2) av sex keramikskärvor, tre pärlor, en bit lerklining, en bit smält brons och en tunn metallbit (möjligen tenn). Fyndplatsen är okänd.

Cirka 140 meter sydväst om utredningsområdet finns Gustav Vasas sten (Lillkyrka 85:1); en sten naturligt formad som en stol, som enligt tradition ska ha varit platsen där Gustav Vasa suttit i samband med sin vistelse på gården när han skulle fria till Margareta Leijonhufvud.

300 meter väster om utredningsområdet finns lämningarna efter en torpbebyggelse (Lillkyrka 84:1).

Cirka 600 meter sydväst om utredningsområdet ligger Djurgården. Området är registrerat i Fornsök som Lillkyrka 92:1–5. En mindre arkeologisk undersökning utfördes i området år 1997

då bland annat tre terrasseringar, en brunn, en ruddamm, en källargrund, en husgrund och en fördämningsvall framkom. Här finns också rester av en möjlig stensättning. En husgrund och källaren undersöktes, vilka daterades till 1700–1800-tal.

Gravfältet Lillkyrka 32:1 ligger omkring 850 meter nordväst om utredningsområdet och består av ett tjugotal högar, stensättningar (varav några är osäkra) och en treudd. Intill gravfältet är fyndplatsen för en stenxya av båtyxetyp (Lillkyrka 87:1).

Syfte och frågeställningar

Syftet med den arkeologiska utredningen var att klargöra i vilken utsträckning fornlämningar riskerar att beröras av det planerade markarbetet.

Utredningen syfte var också att genom detta ge bättre planeringsunderlag till Stefan Kierkegaard och Länsstyrelsen inför fortsatt markarbete inom området.

Metod

Inledningsvis utfördes en kart- och arkivstudie över utredningsområdet, vilket innefattade en genomgång av Forsök samt kontroll av eventuella tidigare utredningar och undersökningar i området. Det historiska materialet har analyserats utifrån Lantmäteriets historiska kartmaterial på nätet vilket innefattar Rikets allmänna kartverk, Lantmäteristyrelsens kartarkiv och Lantmäterimyndighetens kartarkiv. En sökning i Svenskt Diplomatarium på Riksarkivet och SOFI har gjorts i syfte att spåra eventuella medeltida namnkopplingar. Statens Historiska Museums fynddatabas har använts i syfte att spåra eventuella arkeologiska lösfynd i området.

Detta följdes av en specialinventering av området som utfördes i samband med utredningsgrävningen. Arbetet omfattade lokalisering och beskrivning av fornlämningar och misstänkta fornlämningar ovan mark samt möjliga lägen

för fornlämningar som inte var synliga ovan mark. Utredningens nästa etapp innebar schaktningsgrävning. Utredningsområdet bestod totalt av en yta om 300 kvadratmeter och av dessa utredningsgrävdes cirka 60 kvadratmeter.

Utredningsgrävningen genomfördes i form av sökschaktsgrävning med grävmaskin. Schakten grävdes skiktvis ner till orörd marknivå. De grävda schakten och de framkomna anläggningarna mättes in med RTK-GPS och registrerades sedan i Intrasis 3. ArcMap 10.3.1 användes för redigering och kartproduktion. Den skriftliga dokumentationen bestod av övergripande schaktbeskrivningar och planbeskrivningar av anläggningar och kulturlager.

Resultat

Figur 3. Utdrag ur 1660 års karta över Ekeberg. Ej till skala.

Kart och arkivstudier

Ekeberg omnämns första gången i historiska dokument från år 1477 då med Jöns Ivarsson (Liljeörn) som ägare. Enligt ortnamnsarkivet är det också då som namnet "Ekebaergh" för första gången dyker upp i källorna. Via ett skifte år 1486 övertas gården av sonen Jöns Jönsson som byter bort gården till Abraham Kristiernsson (Leijonhufvud) och gården förblir i familjen Leijonhufvuds ägo fram till år 1738 (Edlund 1999). Gården har sedan tillhört släkterna Svedenstierna, Ugglå, Horn, Dalman, Lamberg och sedan år 1898 ägs Ekeberg av familjen Kierkegaard.

Exakt var Ekebergs medeltida bebyggelse funnits är oklart, men som tidigare nämnts ligger Djurgården cirka 600 meter sydväst om utredningsområdet. Området låg innan sjösänkningen också det på en udde. Djurgården har i tidigare forskning ansetts vara det medeltida läget för sätesgården, men vid den arkeologiska undersökningen som utfördes i området år 1997 kunde inga medeltida lämningar beläggas.

I historiskt-geografiskt och statistiskt lexikon från åren 1859–1870 beskrivs att huvudbyggnaden (corps de logis) legat på Djurgården under 1500-talet fram till år 1660 då landshövdingen över Närke och

Figur 4. Ekeberg från Dahlbergs Svecia Antiqua et hodierna.

Värmland Abraham Gustafsson Leijonhufvud lät flytta huvudbyggnaden till sin nuvarande plats.

På den äldsta historiska kartan över Ekeberg från år 1660 syns gården uppförd på och omkring udden med två borggårdar. Vallgraven syns leda in mot en mindre byggnad som kan vara ett brygghus eller badstuga. En övre och en nedre borggård skiljs av vallgraven. Den övre borggården ligger på udden med mangårdsbyggnaden på uddens östra kant. Ytterligare två byggnader kantar uddens västra sida. Över vallgraven leder en bro till en nedre borggård omgärdad av ytterligare sex byggnader. Norr om den nedre borggården syns en kanal från vilken vatten rinner in från sydöst mot en större rektangel som kan vara en dammanläggning.

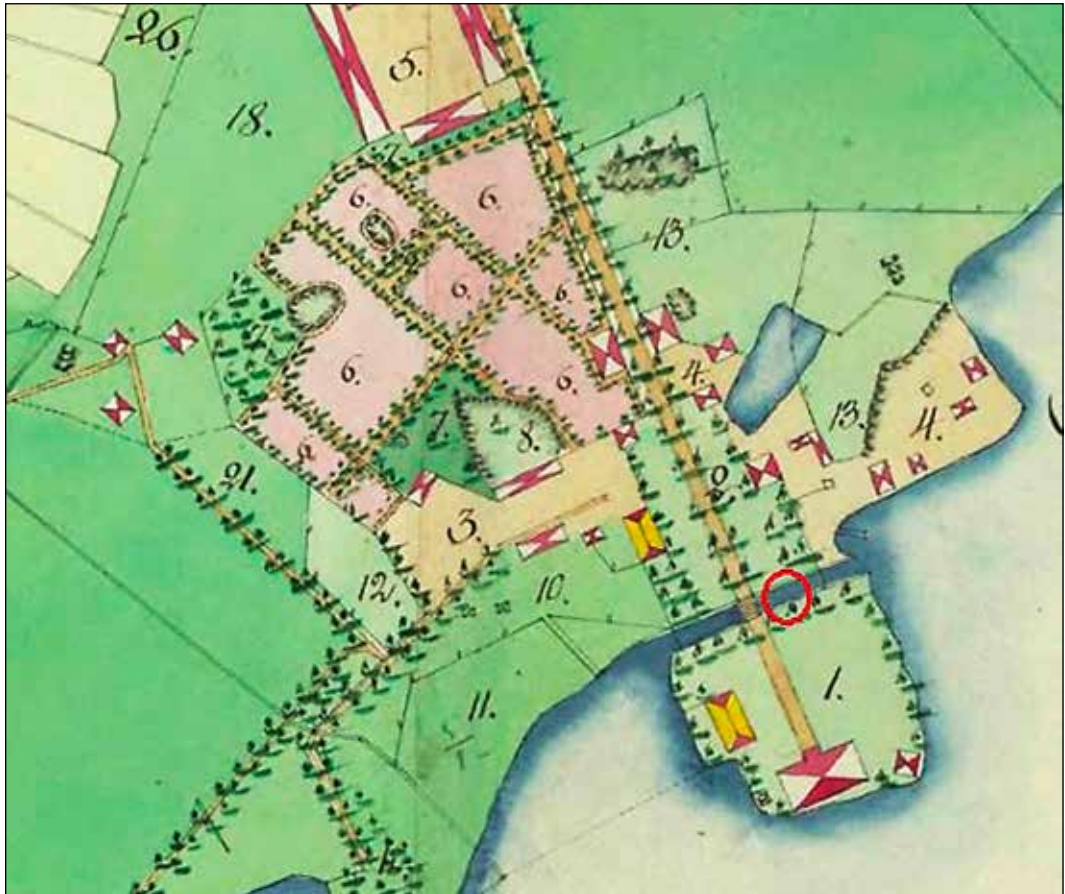
Redan 16 år efter kartans upprättande härjas Ekeberg av en brand. Abraham Abrahamsson Leijonhufvud återuppförde huvudbyggnad på udden och enligt historiskt geografiskt och statistiskt lexikon uppfördes huvudbyggnaden "vid kanalen med sju särskilda byggnader". Gården finns avtecknad i Dahlbergs *Svecia Antiqua et hodierna*.

År 1738 säljs gården till familjen Svedenstierna och tio år senare utbryter på nytt en brand som förstör huvudbyggnaden. År 1750 köper kammarherren Carl Uggle gården och påbörjar en återuppbyggnad. Under den här perioden upprättade Uggle en utförlig beskrivning över egendomen och i den beskrivs att:

I mellan öfre och nedra Borggårdarne är en arm af en Canal redan färdig, af 3 alnars diup, och stensatt på båda sidor, 12 famnar.

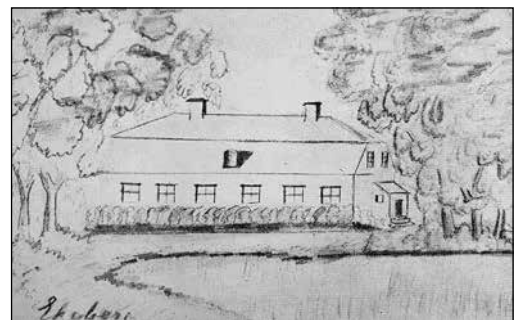
Det är troligen då som gården får det utseende som avbildas på 1810 års karta, med anlagda symmetriska trädgårdar kantade av träd och en lång allé som leder från Lillkyrka kyrka till gården. Vägen leder upp till huvudbyggnaden på udden med en bro över kanalen. Udden och kanalen syns kantade av träd. Dessa träd är troligen de almar som än idag står utmed platsen för den forna kanalen.

Huset som Uggle uppförde finns avtecknat från omkring år 1865 som en byggnad i ett plan med valmat tak.

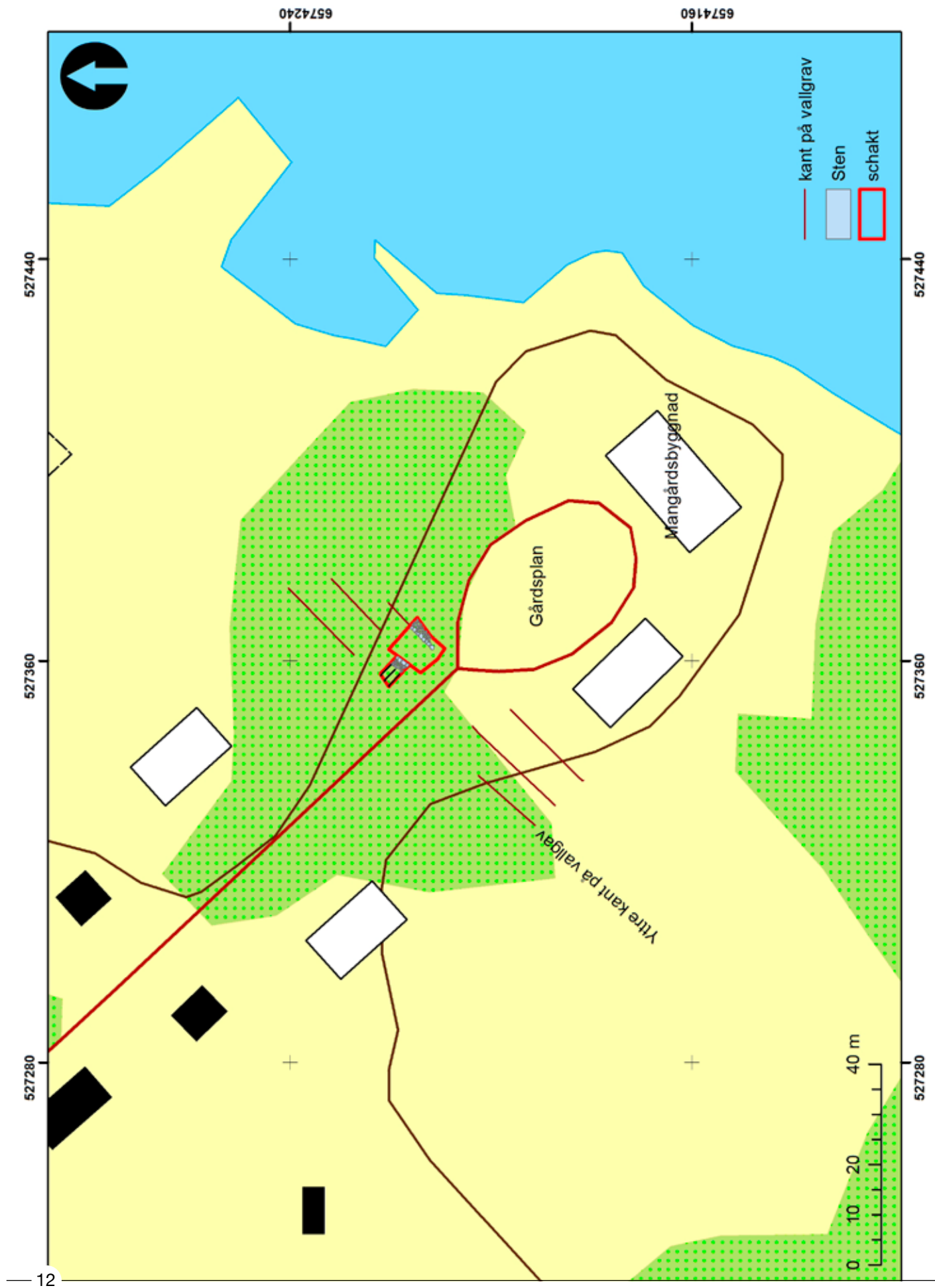

Figur 5. Utdrag ur 1810 års karta över Ekeberg. Ej till skala.

Mellan åren 1878 och 1887 genomförs sänkningen av Hjälmaren med upp till 1,3 meter, vilket förändrade landskapet kring Ekeberg. Den tidigare så markanta udden försvinner och strandlinjen blir istället en långsträckt grund vik. Då strandlinjen drar sig tillbaka försvinner också det naturliga vatteninflödet till kanalen vilken torrlades. Enligt uppgifter från Stefan Kierkegaard fick man då använda pumpar dragna av oxar för att pumpa vatten till kanalen. Efterhand ansågs det ohållbart och kanalen fylldes igen i början av 1900-talet. Vid denna tid byggdes också huvudbyggnaden om till en herrgårdsbyggnad.

Figur 6. Teckning av Ekeberg från omkring 1865. Konstnär okänd.

Figur 7. Plan över Ekeberg med de grävda schakten markerade med rött. Skala 1:1 000.

Figur 8. Foto av almar som följer kanten av den forna kanalen. Foto från öster.

Specialinventering

I uppdraget ingick också att inventera utredningsområdet, vilket gjordes i anslutning till utredningsgrävningen. Vägen till Ekeberg kantas av en allé som leder till huvudbyggnaden, en herrgårdsbyggnad uppförd år 1912. Framför huvudbyggnaden finns en gruslagd gårdsplan med uppbyggda stenkantade terrasser ut mot vattnet. En tydligt uppbyggd terrasskant syns också i nordöst, strax intill utredningsområdet. På den västra sidan ligger en köksflygel. Norröver syns två parallella svackor avteckna sig mot gräsmattan, vilka identifierades som kanterna av kanalen. Svackorna är kantade med träd i nordöstlig-sydvästlig riktning.

Figur 9. Kanalen delvis utgrävd med kantstenar synliga. Sett från väster.

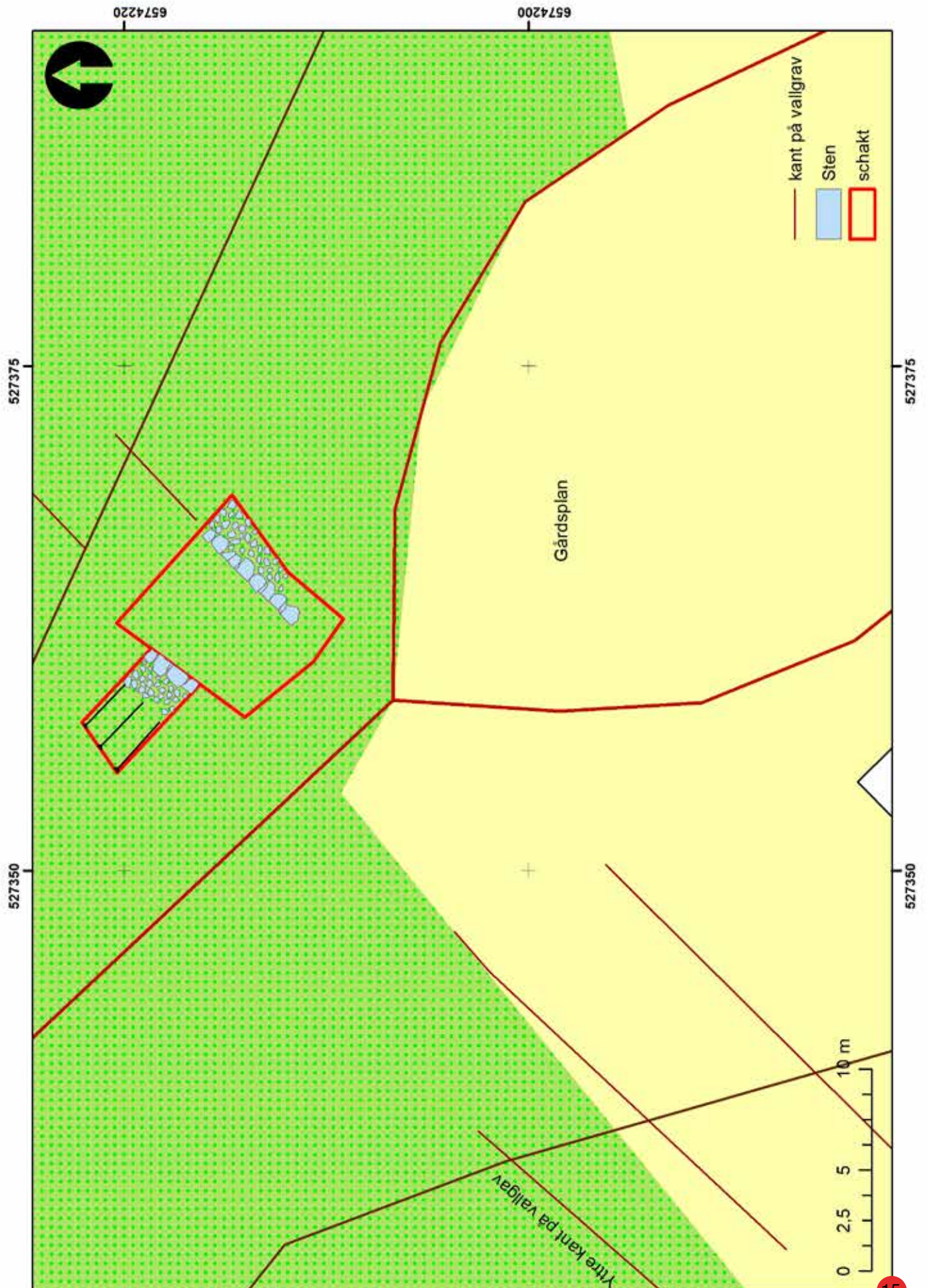
Utredningsgrävning

Den del av den stensatta kanalen som hade påträffats tidigare under våren låg delvis exponerad vid tiden för utredningsgrävningen.

I övriga delen av utredningsområdet var stenkanten inte synlig utan låg under ett cirka 0,4 meter tjockt utfyllnadslager av lerig matjord. Spår av kanalen syntes dock som svackor i gräsmattan. Arbetet inleddes med att ta fram mer av stenkanterna (se figur 13) på båda sidor och schaktet utökades i både öster och väster. Mellan stenraderna låg fyllnadsmassor i form av rivningsmaterial från en eller flera byggnader. Stora huggna stenar (några med borrhål i), tegelpannor, tegelsten, murbruk och kakelugnstegel blandat med brun lerig silt. Fyllnadsmassorna

grävdes bort med maskin i ett försök att hitta botten på kanalen. Vid 1,4 meters djup började dock vatten strömma in vilket försvårade arbetet. En pump sattes in för att leda bort vattnet och botten av stenkanterna blev synliga. Kanterna var stenlagda (se figur 13, nr 10) ner till ett djup av 1,8 meter under nuvarande marknivå och botten bestod av blålera. Stenarna låg i tre till fyra skift från ett djup av 1,4 meter och bestod av kallmurade huggna stenar kilade med små kantiga stenar. Stenblocken var huggna ur granit och mätte 0,4–0,8 meter i storlek.

Utanför stenraderna fanns både i norr och söder en större mängd kantiga småstenar (se figur 13, nr 9). Inga andra konstruktionsdetaljer, lager eller fynd framkom i schaktet.

Figur 10. Utredningsområdet. Skala 1:250.

Figur 11. Ebba Knabe mäter in den södra sidan av stenkanten. Sett från norr.

Figur 12. Norra stenkanten i profil. Sett från söder.

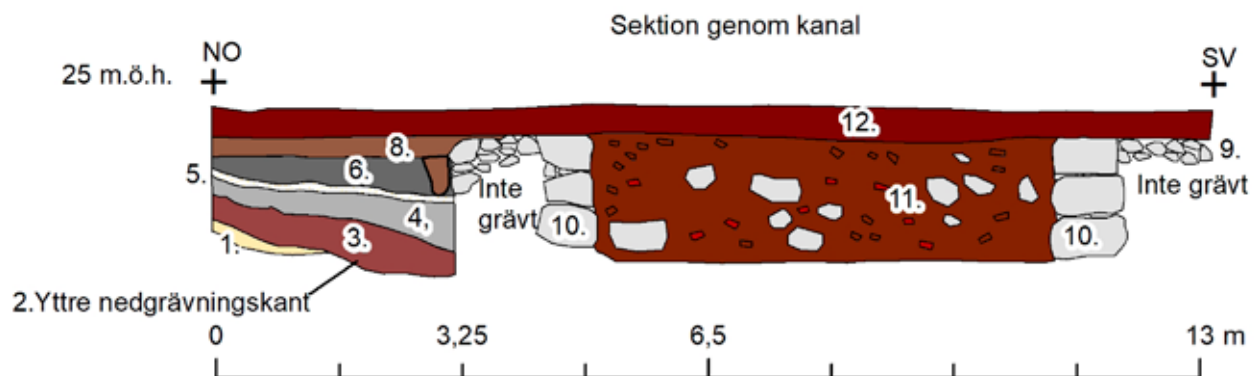
Schaktet utökade norrut för att se om en yttre nedgrävningskant kunde hittas. Schaktet dokumenterades i profil och en sektionsriktning upprättades, vilken illustreras i figur 13 (se nedan) där fyllningar och konstruktionsdetaljer är numrerade från 1-12.

Cirka fyra meter norr om den norra stenkanten framkom en yttre nedgrävningskant (2) med sluttande kanter och en närmast trattliknande form, som var grävd genom varvig svallsand (1) i den norra kanten.

Schaktet grävdes till botten av nedgrävningen och steril lera nåddes cirka 2,10 meter under dagens marknivå. Ett tjockt lager av humös brun sandig silt (3) med klumpar av murbruk, tegelfnyk och förmultnat trä fyllde botten av nedgrävningen. I fyllningen fanns fynd av grönt planglas (fönsterglas, F3), två skärvor keramik (grönglaserat rödgods, F1 och en skärva stengods, F2) samt enstaka djurben, både slakt och hushållsavfall. Keramiken hittades mot botten av nedgrävningen och har daterats till 1700-talet. Den yttre nedgrävningen var ytterligare uppfyllt med ett lager av grå sandig silt (4), även det med inslag av tegel och murbruk och förmultnat trä som överlagrades

av en tunn lins fin gul sand (5). Över sanden låg i sin tur ytterligare ett tjockt utfyllnadslager (6). Ett stolphål (7) var grävt genom detta lager. Stolphålet låg mot kantiga små stenar (9) som tycktes vara upplagda mot den murade stenkanten. Upp mot de kantiga stenarna låg brun

sandig silt (8) vilket också var materialet som fyllde igen stolphålet. Efter att kanalen lagts igen med rivningsbråte (11) har området i senare tid markplanerats och fyllts upp med ett cirka 0,4 meter tjockt lager av lerig matjord (12).

Figur 13. Sektionsriktning genom kanalen. Skala 1:100.

- 12. Lerig matjord
- 11. Rivningsmaterial igenfyllnad
- 10. Kantstenar
- 9. Små kantiga stenar
- 8. Lerig silt
- 7. Stolphål
- 6. Mörkgrå silt
- 5. Sand
- 4. Grå sandig silt
- 3. Brun sandlig silt
- 1. Svallsand

Figur 14. Den yttre nedgrävningskanten i profil, sett från väster.

Tolkning

Ekeberg omnämns för första gången i det skriftliga källmaterialet år 1477, men gårdens placering är oklar. Det har länge antagits att det Ekeberg som omnämns legat på Djurgården sydväst om dagens bebyggelse. De arkeologiska undersökningar som utförts vid Djurgården har dock inte visat på spår av en medeltida bebyggelse på platsen.

Det finns inga historiska dokument som nämner att den medeltida gården skulle ha varit befäst, men kartstudierna över Ekeberg har visat att det funnits en kanal åtminstone på 1660 talet. Även historiska dokument nämner att en kanal funnits vid udden vid tidpunkten kring år 1660.

Resultaten av utredningsgrävningen har dock inte kunnat ge något svar på när vallgraven tillkommit. Däremot visar den svallsand som framkom längs kanten av den yttre nedgrävningen att det ursprungligen funnits ett naturligt sund mellan udde och fastland. Detta sund har senare dikats ur och grävts djupare. På 1660 års karta syns vallgraven leda till en mindre byggnad som kan vara ett brygghus eller badstuga. Vallgraven kan vid den tidpunkten haft en funktion som vattenledare snarare än försvarsfunktion. Några spår av den äldre kanalen påträffades inte vid utredningsgrävningen utan det som framkom i schakten var en stenlagd kanal med yttre nedgrävningskant som utifrån fyndmaterial och historiska dokument dateras till 1700-talet. När familjen Uggle köper gården år 1750 beskrivs kanalen som stensatt, vilket innebär att arbetet med att stensko kanalen bör ha skett under 1700-talets första

hälft. Det stämmer väl överens med dateringen av den keramik som hittades i bottenlagret av nedgrävningen.

Resultatet från utredningsgrävningen visade inte några spår av att den yttre nedgrävningen varit vattenfylld. Avsaknaden av avsatta siltlager mot botten tyder på att den yttre nedgrävningen aldrig stått öppen och vattenfylld, utan snarare fyllts igen så snart som stenkanterna var anlagda. I markhöjd kantades stenkanterna med småsten både på den norra och södra sidan. Stolphålet som var nedgrävt i fyllnadsmassorna och låg upp mot småstenarna är troligen rester av ett staket som löpt parallellt med kanalen.

På 1810 års karta finns kanalen avbildad kantad med träd och tycks då ingå som en del av en anlagd trädgårdsmiljö. Det är troligt att när kanalen stensätts blir den ett estetiskt inslag i trädgården snarare än att ha en försvarsfunktion. Träden finns än idag bevarade längs den forna kanalkanten.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Syftet med den arkeologiska utredningen var att klargöra i vilken utsträckning fornlämningar riskerar att beröras av det planerade markarbetet. Utredningens syfte var också att ge bättre planeringsunderlag till Stefan Kierkegaard och Länsstyrelsen inför fortsatt markarbete inom området. Arbetet omfattade:

Kart- och arkivstudier tillsammans med resultaten från utredningsgrävningen visar att kanalen har tillkommit före år 1850 och har därmed fornlämningsstatus. Arkeologgruppen AB anser att syftet med uppdraget uppnåtts och att rapporten utgör ett fullgott underlag vid fortsatt hantering av ärendet.

- *arkiv- och litteraturstudier samt kartanalyser i form av en genomgång av relevant material i den omfattning som var nödvändigt för att kunna uppfylla det ovan angivna syftet med utredningen.*
- *fältinventering av den berörda ytan.*
- *utredningsgrävning för att fastställa karaktären av oklara fornlämningar.*

Referenser

Tryckta källor

- M. Edlund. 1999. *Dokumentation arkeologi nr 1 1999. Arkeologiska projekt i Örebro län Ekeberg Djurgården*. Örebro 1999.
- S. Klingnéus. 2011. *Gods- och säteribildning i Närke under stormaktstiden*. Örebro.
- B. Nyström, E. Eriksson. 2008. *Lagersbergs säteri – En karolinsk herrgård i Eskilstuna*. Eskilstuna.
- E. Skyllberg. 2005. *Gårdsanläggning på Törneholmen*. Uv mitt rapport 2005:14.

Kartor

LANTMÄTERISTYRELSENS ARKIV

Lillkyrka socken Ekeberg nr 1. Arealavmätning och rågångskarta 1810.

LANTMÄTERIMYNDIGHETERNAS ARKIV

18-lil-11 karta 1660

18-lil-27 övrigt

Arkivmaterial

<https://sok.riksarkivet.se/Sbl/Presentation.aspx?id=11470>

Historiskt-geografiskt och statistiskt lexikon öfver Sverige andra bandet C-F 1859-1870.

Webbsidor

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>

https://suecia.kb.se/F/?func=find-c&ccl_term=wso+%3D+bsaml&local_base=sah

Muntliga uppgifter

Stefan Kierkegaard 2018-05-04, 2018-05-08

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell

Schaktnr	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning
100	6x7	2	Schaktet grävdes mellan stenskanterna. Vid ett djup av cirka 1,8 meter började vatten sippra in i schaktet. Kanalen var igenfylld vid ett tillfälle med rivningsbråte.
101	6x 2,5	2,2	Schakt i N-S riktning. Yttre nedgrävningskant och fyllningar.

Bilaga 2. Anläggningstabell

A nr	Typ	mått (m)	Beskrivning
1	Svallsand	0,3 (djup)	Naturligt svallad sand
2	Yttre nedgrävning	2,10 (djup)	Trattformad nedgrävningskant
3	Nedre fyllning	0,4 (tjocklek)	Påfört fyllnadsmaterial bestående av brun sandig silt med murbruk, tegelfnyk och förmulnat trä. Fynd av djurben, keramik planglas.
4	Grå fyllning	0,3-0,4	Överlagrar 3 och liknar denna i sammansättning och innehåll fast denna fyllning är grå. Murbruk, tegel och förmulnat trä noterades.
5	Sandlins	0,10	Tunn sandlins
6	Fyllnadslager	0,3-0,4	Utfyllnadsmassor av Mörkgrå silt.
7	Stolphål	0,3x 0,5	Stolphål grävt genom A5 ligger upp mot små kantiga stenar 9.
8	Utfyllnad	0,20	Utfyllnadslager av gråbrun lerig silt.
9	Små kantiga stenar, stödstenar	1,2	Små kantiga stenar som kan ha fungerat som yttre stöd för de stenar som kantar kanalen. Finns både på norra och södra sidan.
10	Kantstenar	0,4-0,8 (storlek på stenarna)	Stora huggna stenar som kantar kanalen. Kallmurade med kilstenar.
11	Igenfyllnad	1,8	Rivningsmaterial som fyller igen kanalen.
12	Utfyllnadsmassor	0,4	Lerig matjord som fyller upp området ovan kanalen.

Bilaga 3. Fyndtabell

Objekt	Typ	Material	Antal	Vikt (g)	Kontext
1	Keramik	Rödgods	1	3	Bottenlager 3 som fyller igen nedgrävning
2	Keramik	Stengods	1	2	Lager 3
3	Planglas	Glas	12	28	Lager 3

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2018:25

